

»Píndola formativa 11. Sensibilització

Educar en “la diferència” és conèixer-la i reconèixer-la, mai negar-la.

Si es nega, s'exclou.

Què és?

Procés que forma part de la cultura inclusiva i promou la creació d'actituds positives de respecte, solidaritat, valoració i tolerància enfront de la discapacitat, cosa que ajuda a fomentar la convivència, a desenvolupar l'empatia i a afavorir l'acceptació de les persones amb TEA.

Echeita es refereix a les cultures inclusives com aquelles que s'orienten a la creació d'una comunitat escolar segura, acollidora, col·laboradora i estimulante en la qual tots els membres se senten valorats i respectats.

La sensibilització suposa un dels pilars fonamentals per a prevenció de situacions d'exclusió, a través de la promoció del coneixement, de la comprensió i de l'acceptació social de les persones amb diversitat funcional.

Destinataris

Aquesta part de conscienciació cap a la comunitat educativa en general respecte a la diferència, és una labor prèvia que s'ha de fer sempre abans de començar a treballar eliminant la resta de barreres.

Característiques

La proposta en aquesta píndola formativa igual que al llarg de tota la Guia és sensibilitzar començant per les coses generals per arribar a les personals. Així doncs, s'aporten diferents materials per a poder treballar tant amb el claustre de professors, com amb les famílies i l'alumnat.

Es tracta de parlar de la diferència en general, de tot el que s'ha de tindre en compte per a arribar a la inclusió per part de tota la comunitat educativa.

També sent conscients que tot ha de començar i que ha de vindre potenciat i impulsat per les lleis polítiques que regeixen els països i les comunitats autònomes.

Entendre i respectar la diferència per a parlar de convivència en general i per a poder arribar a entendre l'alumnat amb TEA des de dins en particular.

En el camí cap a una escola inclusiva resulta imprescindible el paper dels docents de suport a la inclusió (PT, AiL), de l'equip d'orientació, dels educadors, de l'equip directiu, en el canvi de mirada, una mirada que facilite la implementació de polítiques, de pràctiques i referents culturals que garantiscen el dret a la plena inclusió.

Objectius

- Conscienciar la comunitat educativa del dret de totes les persones a estar i a participar en tots els entorns.
- Fer reflexionar els claustrs sobre la necessitat de canviar el paradigma del sistema educatiu en general.
- Dotar de recursos els centres educatius per a treballar amb l'alumnat i amb les famílies el respecte, la diferència, l'educació emocional, els valors i la convivència.
- Ensenyar pràctiques inclusives per a poder començar el camí dels centres educatius cap a la inclusió.
- Exercir per part dels professionals suport a la inclusió com a motors d'engegada per a dur a terme tècniques inclusives.
- Ensenyar a entendre el TEA des de dins; dotar d'aprenentatges tota la comunitat educativa perquè entenguin i perquè respecten les persones amb TEA.
- Dotar de materials i recursos els professionals de l'educació per a eliminar barreres i incloure les persones amb TEA en la comunitat educativa.



TEA. Trastorn de l'Espectre de l'Autisme

Una **GUIA** per a
la **COMUNITAT EDUCATIVA**

Passos que cal seguir

Tenint present la *Guía para profesores de alumnos con trastornos del espectro del autismo*, d'Autismo Burgos, existeixen una sèrie de passos que cal seguir per al desenvolupament d'accions de sensibilització.

1. Petició des del centre educatiu.
2. Consentiment de la família.
3. Consentiment de l'alumnat amb TEA.
4. S'ofereix a l'alumnat l'opció de romandre en el grup durant la sessió de sensibilització o de no fer-ho, i es té en compte el seu desig d'esmentar explícitament la seua discapacitat o de no fer-ho.
5. Delimitació de les condicions ambientals, estructuració de l'aula, nombre màxim d'alumnat. És necessària una aula lliure d'estímuls, amb una acústica sense reverberacions i distribuïda en forma de "O" per a fomentar l'intercanvi comunicatiu.
6. El centre educatiu decideix un màxim de dos docents perquè romanguen a l'aula amb el grup.
7. S'utilitzen contes o material audiovisual específicament desenvolupat i adaptat a l'edat del grup. S'introdueixen les característiques del TEA a través del joc de rol i es realitza una pluja d'idees sobre les diferents formes de sentir, expressar-se i ordenar el món.
8. Es promouen mitjans d'expressió de queixes, dubtes o situacions puntuals de conflicte o incomprensió de l'alumnat amb TEA. S'expliquen les conductes que generen major desconcert o malestar al grup aula.
9. S'expliciten les necessitats de suport natural i la manera de respondre-hi.
10. Creació d'un cercle d'amics (suport per a diferents activitats i contextos).
11. Fi de la sessió.
12. Reflexió i posada en marxa d'un pla d'actuació, si escau, per a seguir les mesures adoptades (cercle de suport, etc.).

Recursos i metodologia

Depenent de l'edat s'utilitzaran diferents materials com ara: contes, llibres, còmics, vídeos, jocs de rol, activitats i resolució de conflictes en les tutories, etc. A més es poden utilitzar també diferents tècniques d'aprenentatge cooperatiu perquè es resolguen casos que es podrien trobar en la seua vida utilitzant els aprenentatges adquirits de les sessions de sensibilització.

Famílies

Conscienciació, tallers vivencials, vídeos, experiències personals, escoles de pares, etc.

Profesorat

Seminaris, cursos, visualització de vídeos, llibres, guies, reflexions, grups de treball, enquestes i valoracions del grau d'inclusivitat que ofereix el centre educatiu, etc.

MATERIALS PER A TREBALLAR LA SENSIBILITZACIÓ

Canvi de mirada

Vídeos a «YouTube»:

- «Cambio de paradigma del sistema educativo»
- «¿Por qué los niños se aburren en la escuela?»

Llibres imprescindibles:

- *Index for inclusion.*
- Educación Inclusiva. Iguales en la diversidad.
- Educación Inclusiva. Personas con trastornos del autismo.
- Diseño universal para el aprendizaje. Pautas para su introducción en el currículo.
- Diseño universal para el aprendizaje. Educación para todos y prácticas de enseñanza inclusivas. Carmen Alba Pastor. Editorial Morata.
- Guía de buenas prácticas en educación inclusiva. Save the Children.
- "Educación para la inclusión, educación sin exclusiones". Gerardo Echeita. Narcea.



Inclusió

Vídeos a «YouTube»:

- «Por 4 esquinitas de nada»
- «El caso de Lorenzo»

Llibres per a treballar la conscienciació i el respecte a la diferència, imprescindibles a les biblioteques escolars:

- Por preguntar que no quede. Ni mas ni menos. La discapacidad explicada a los niños y a las niñas. Cuadernos de educación en valores.

TEA

Vídeos a «YouTube»:

- El viaje de María.
- Academia de especialistas.
- Hugo, un amigo con Asperger.
- Mi hermano de la luna.
- Seguidme, Capítulo de Caillou en el que conoce a un niño con autismo.
- Arthur y George y la pieza del puzzle perdida.
- Cómo percibe el mundo una persona con autismo.
- El mundo según Javier.
- *Sensory Overload (Interacting with Autism Project).*
- Luciérnagas – *Fireflies.*
- Conoce a Julia. Barrio Sésamo.

Imprescindibles:

- Cosas que deberías saber sobre tu compañero con autismo. Federación Autismo Castilla y León.
- ¿Quieres conocerme? Autisme. Ed. Salvatella.
- Guía para la integración del alumnado con TEA en educación Primaria. Universidad de Salamanca.
- Guía de intervención dirigida al alumnado con autismo. Federación Autisme Castilla y León.
- Mi hermano tiene autismo. Ana González Navarro i Victoria Labat Gronchi. Ministeri de Treball i Assumptes Socials, Madrid, 2005. [recomanat per a xiquets de 6-7 anys].
- Cuidando a Louis. Lesley Ely; ilustrado por Polly Dunbar. Serres, 2004
- Un niño con autismo en la familia. Guía básica para las familias que han recibido un diagnóstico de autismo para su hijo. Universidad de Salamanca.
- Juan tiene autismo.